

Redegjørelse -i henhold til åpenhetsloven

Rapporteringsåret 2024

Om virksomhetens åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Innledning

Loven om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold trådte i kraft 1. juli 2022.

Lovens formål er å sikre at virksomheter respekterer grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og at allmennheten får vite hvordan de håndterer negative konsekvenser av deres virksomhet. (§ 1).

Virksomheter skal offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene.

Redegjørelsen skal gi allmennheten innsikt i virksomhetens nøkkelfunn i aktsomhetsvurderingene, og hvilke tiltak som er iverksatt.

Loven pålegger også virksomheter å svare på skriftlige informasjonshenvendelser fra enhver som retter dette mot virksomheten (§§ 6–7).

Respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og åpenhet om vårt arbeid med dette for allmennheten er viktig for Standard Norge. Dette er en integrert del av våre etiske retningslinjer, vårt arbeid med FNs bærekraftsmål, samt øvrig styrende prinsipper.

Formål og definisjoner

Formålet med redegjørelsen er å vise hvordan Standard Norge oppfyller kravene i åpenhetsloven. Standard Norge har en systematisk tilnærming til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. I redegjørelsen tydeliggjør vi vårt ansvar og hvordan vi arbeider for å ivareta disse forholdene i egen virksomhet, i leverandørkjeden og blant våre forretningspartnere, i samsvar med gjeldende lover og regler. Vi beskriver hvilke krav og forventninger vi stiller til leverandører og forretningsforbindelser, og redegjør for metodene og prosessene vi benytter for å identifisere, forebygge og håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser. Videre forklarer vi hvordan vi sikrer åpenhet og gir allmennheten tilgang til relevant informasjon, i tråd med åpenhetslovens krav. Ansvar for etterlevelse er forankret i styret og eventuelle funksjoner styret delegerer dette til, og det gjennomføres jevnlig aktsomhetsvurderinger og tilsyn for å følge opp arbeidet.

Med de grunnleggende menneskerettighetene, og i tråd med Åpenhetslovens intensjon menes:

«... de internasjonalt anerkjente menneskerettighetene som følger av blant annet FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter fra 1966, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966 og ILOs kjernekonvensjoner om grunnleggende rettigheter og prinsipper i arbeidslivet.»^{1,2}

Med anstendige arbeidsforhold menes:

«... arbeid som ivaretar grunnleggende menneskerettigheter etter bokstav b og helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen, og som gir en lønn å leve av.»^{3,4}

¹ Åpenhetsloven § 3, første ledd, bokstav b.

² I et norsk perspektiv er det særlig Grunnloven (LOV-1814-05-17), menneskerettsloven (LOV-1999-05-21-30), likestillings- og diskrimineringsloven (LOV-2017-06-16-51) som er relevante.

³ Åpenhetsloven § 3, første ledd, bokstav c.

⁴ I et norsk perspektiv er det særlig arbeidsmiljøloven (LOV-2005-06-17-62) og arbeidsmiljøforskriftene som er relevante, i tillegg til tariffavtaler, allmenngjøringsloven (LOV-1993-06-04-58) og allmenngjorte tariffavtaler.

Som selskap er Standard Norge forpliktet til å respektere menneskerettighetene, og har som målsetning å; unngå å forårsake, eller bidra til, negative konsekvenser for menneskerettigheter, forhindre eller redusere negative konsekvenser for menneskerettigheter i forbindelse med vår virksomhet, produkter eller tjenester gjennom forretningsforbindelser; og bidra positivt til å forbedre menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold for alle, og særskilt for sårbare grupper. I tillegg arbeider vi med kontinuerlig forbedring av miljøledelsessystem etter ISO 14001.

Standard Norges aktiviteter

Standard Norge er den ledende aktøren for nasjonal og internasjonal standardisering i Norge. Vi utvikler og forvalter standarder i Norge, og har opphavsrett til varemerket Norsk Standard. Sammen med kundene utvikler vi løsninger som gir økt effektivitet, større konkurransekraft og redusert risiko i bedrifter og samfunnet. Vi er et nøytralt bindeledd mellom involverte parter og en pådriver i globale nettverk.

Standard Norge er en medlemsorganisasjon med medlemmer fra både næringsliv, myndigheter, interesseorganisasjoner, forbrukerorganisasjoner, forskningsinstitusjoner og andre. Rundt 4800 norske eksperter er med i standardiseringsarbeid i regi av Standard Norge nasjonalt og internasjonalt. Vi har omtrent 90 ansatte som gjør komitearbeidet og forvaltningen av standardene mulig. Standard Norge har ansvar for standardiseringsoppgaver på alle områder unntatt elektro og telestandardisering. Standard Norge representerer norske interesser i europeisk standardisering i CEN og global standardisering i ISO.

Arbeidsmetodikk

Standard Norge jobber kontinuerlig og systematisk for å integrere respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i alle våre prosesser; ved anskaffelser, valg av leverandører og forretningsforbindelser, kontraktsoppfølging, virksomhetsendringer, rekruttering, dialog med interessenter mv. Vi arbeider aktivt med å justere våre eksisterende prosesser for å møte kravene om å identifisere, vurdere og håndtere risikoer for vår virksomhet og våre interessenter. Arbeidet er forankret og forankres fortløpende i våre prosesser, rutiner og strukturer.

For å sikre god bevissthet om viktigheten av å respektere menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold gis det opplæring tilpasset de ansatte og ledernes ansvarsområder. Vi gjennomfører opplæringsaktiviteter for å bygge kunnskap blant medarbeidere, fremme bevissthet, ferdigheter og lederskap rundt menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Standard Norge har etablert retningslinjer som beskriver de grunnleggende elementene i vår tilnærming til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Retningslinjene viser hvordan vi oppfyller vår forpliktelse til å respektere og ivareta disse rettighetene som en del av vårt samfunnsansvar. Retningslinjene vil være gjeldende for Standard Norge sin forretningsdrift, dets arbeidstakere, styremedlemmer og ledere, så vel som leverandører og forretningsforbindelser.

Ansvar for etablering av retningslinjer og oppfølging av disse er delegert til avdelingen Organisasjonsutvikling i Standard Norge. Det påligger også et ansvar både hos ledere og arbeidstakere, som gjennom sine handlinger eller beslutninger har mulighet til å bidra til å redusere risikoen for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Disse retningslinjene evalueres årlig eller dersom de reelle omstendighetene eller risikobildet endrer seg.

Aktsomhetsvurderinger

Våre aktsomhetsvurderinger er basert på en risikobasert tilnærming i tråd med gjeldende lovgivning. Denne tilnærmingen innebærer en vurdering av hva som anses mest kritisk å få løst først. Det vil sjelden være mulig å håndtere all potensiell og faktisk negativ påvirkning på en gang, og Standard Norge vil måtte gjøre prioriteringer. Prioritering av risiko for menneskerettighetene gjøres på bakgrunn av alvorlighetsgrad, omfang og sannsynlighet for mulig negativ påvirkning eller skade. Vi gjennomfører fortløpende aktsomhetsvurderinger ved inngåelse av nye leverandørkontakter samtidig som vi har oppfølging av våre eksisterende leverandører. Vi støtter oss på anerkjente risikoindeksar anbefalt av Forbrukertilsynet for å sikre gode underlag for våre vurderinger.

Vi jobber kontinuerlig med utarbeidelse og justering av rutiner som inkluderer både interne og eksterne kontroller for å identifisere og overvåke risiko forbundet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Dette gjelder både for vår virksomhet, i leverandørkjeden og for andre forretningsforbindelser.

Kartlegging og vurdering

I 2024 preges verdenssituasjonen av ettervirkningene av krigen i Ukraina, økt spenning mellom Vesten og Kina, samt økende ustabilitet i andre deler av verden. Samtidig forsterkes klimautfordringene, med mer ekstremvær og økt press på naturressurser. Økt frekvens og intensitet på ekstreme værforhold, for eksempel tørke og flom, kan forårsake skader på avlinger og infrastruktur som i sin tur påvirker risikoforholdene for produksjon og distribusjon av varer vi kjøper. Uroligheter, krig og politiske konflikter øker risikoen for endringer i produksjonskjeden og vanskeliggjør blant annet transport av varer og innsatsfaktorer. Dette påvirker verdenshandelen og gjør logistikken mer sårbar. Endrede handelsruter, sikkerhetsutfordringer, sanksjoner og restriksjoner fører til knapphet på råvarer og teknologikomponenter.

Internasjonale forhold øker risikoen i globale leverandørkjeder og skjerper kravene til dokumentert ansvarlighet. Dette fordrer en tettere oppfølging av leverandører og bedre innsyn i underleverandørledd.

Våre største leverandører er innen IT-utstyr samt varer til kontordrift. Våre leverandørkjeder innebærer både sosiale og miljømessige risikoer, som varierer avhengig av produksjonsland, produkter og råvarer. I 2024 har vi gjort få endringer i leverandørbasen, men vi ser at risikobildet hos eksisterende leverandører har endret seg. Vi har bevisst valgt store og anerkjente leverandører som vi opplever jobber systematisk, og som er tilgjengelige for informasjon, dialog og tilbakemeldinger. Vi har en aktiv relasjon til våre største leverandører og diskuterer konkrete vurderinger ved behov. Våre innkjøp gjøres fra leverandørenes lagerprodukter, hvor leverandørene ikke selv eier egne produksjonsanlegg.

Vi kjenner til at leverandører arbeider systematisk, og besøker jevnlig produksjonsanlegg hvor de importerer sine varer fra, og videre rapporterer antall besøk, antall revisjoner og antall avvik med krav om handling. De store leverandørene innhenter i tillegg, til egne risikovurderinger, vurderinger fra anerkjente risikokilder som Verdensbanken og WHO.

Det er en utfordring at leverandører ikke alltid har god transparens og at vi som virksomhet følgelig ikke har mulighet til full transparens helt tilbake til råvarer i leverandørkjeden. Vi erfarer likevel på at det er en større bevissthet og at åpenhetsloven legger et positivt press på virksomheter.

Det er spesiell risiko knyttet til produksjonen av varer til kontordrift og IT-utstyr. Vi er bevisste på at risikoen for brudd på menneskerettigheter og negative miljøpåvirkninger kan være høyere i områder med svake rettssystemer, begrenset arbeidstakerbeskyttelse og mangelfull miljøforvaltning.

Vi er bevisst vår begrensede kontroll lenger ut i leverandørkjeden, der informasjon om sluttproduksjon er lettere tilgjengelig enn om råvareproduksjon. Vi velger å benytte oss av veiledningstjenesten til Forbrukertilsynet samt følger jevnlig med på regjeringen.no sine vurderinger og tar videre med deres anbefalinger inn i våre vurderinger.

Varsler og innspill

Standard Norge har en åpen og lett tilgjengelig varslingskanal til vår fasilitetskoordinator for å sikre at alle ansatte kan rapportere eventuelle brudd på våre rutiner. Vi oppfordrer ansatte til å rapportere uregelmessigheter. Varslingskanalen har siden forrige rapporteringsperiode blitt tydeligere synliggjort, med mål om å gjøre den enda mer tilgjengelig via selskapets intranettsider. Varslene blir tatt på alvor og håndtert på en ansvarlig måte. I tillegg er bærekraft et viktig element i vår Kompetansestrategi. Det arbeides med bærekraft gjennom et strategisk prosjekt som går på tvers av konsernet og hvor alle medarbeidere er involvert for både å øke kunnskap, men også for å sikre påvirkning og medvirkning. Standard Norge konsernet har etablert en egen miljøgruppe som skal sørge for at miljøpolicyen i Standard Norge blir nedfelt i prosedyrer og implementert i organisasjonen. Miljøgruppa skal ivareta kontinuerlig forbedring innenfor miljøarbeidet. Vi opplever at våre medarbeidere viser økt engasjement og interesse for hvilke leverandører Standard Norge velger å benytte seg av.

Vår påvirkning

Standard Norge har et klart mål om større engasjement innen bærekraft både som virksomhet og gjennom våre tjenester. Dette er i tråd med vårt verdigrunnlag og vår strategi. Det er også i tråd med nåværende og kommende lovgivning samt globale retningslinjer som FNs veiledende prinsipper.

Vi arbeider for å stoppe, forebygge og begrense de potensielle risikoene for menneskerettigheter og negativ miljøpåvirkning.

Det er alltid et alternativ å stoppe forretningsrelasjonen helt for å eliminere enhver risiko knyttet til leverandører fra land som defineres som høyrisikoland. Det ville i så fall innebære at vi nødvendigvis ikke får mulighet til å påvirke den enkelte leverandør, samfunn og berørte individer i positiv retning. Vi tror primært på å skape en positiv endring gjennom å være til stede, stille krav og påvirke. Vi vil imidlertid i ytterste konsekvens håndtere en uakseptabel risiko ved å avslutte samarbeid med leverandører som gjentatte ganger ikke tilfredsstiller våre krav.

Prioritert område 2024

Standard Norge har brukt 2024 til å utarbeide en konsernfelles innkjøpsrutine som understøtter arbeidet med bl.a. åpenhetsloven. Rutinen skal sikre at alle innkjøp følger konsernets etiske retningslinjer og oppfyller krav til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Åpenhetsloven er integrert som en grunnleggende premisse for ansvarlig innkjøpspraksis. Det stilles krav til miljøhensyn, habilitet, dokumentasjon og leverandørevaluering. Innkjøpsprosessene bygger på prinsipper for bærekraft, transparens og konkurranse, og innføringen styrker kontroll og oppfølging i verdikjeden. Rutinen og et digitalt kontraktssystem er planlagt implementert i andre kvartal i 2025 etter intern høring og utprøving.

Et sentralt virkemiddel i dette arbeidet er konsernets leverandørbrev, som tydeliggjør de etiske og bærekraftige kravene som stilles ved inngåelse av kontrakter. Brevet fungerer som en forventningsavklaring og forpliktelse, og er en integrert del av anskaffelsesprosessen. Rutinen legger også opp til kontinuerlig oppfølging og kontroll av leveranser opp mot avtalte krav til miljø, HMS og menneskerettigheter, og gir dermed et konkret rammeverk for å sikre at konsernet handler i tråd med åpenhetslovens intensjoner. Denne systematiske tilnærmingen bidrar til at risiko i leverandørkjeden identifiseres og håndteres, og at virksomheten tar et aktivt ansvar i hele sin verdikjede.

Status

- Rutiner er etablert av avdelingen Organisasjonsutvikling
- Ansvar for oppfølging er delegert til Organisasjonsutvikling
- Utøvelse er fordelt internt på tvers av nivåer og avdelinger
- Aktsomhetsvurderinger gjennomføres jevnlig for våre største leverandører og samarbeidspartnere
- Aktsomhetsvurderinger gjennomføres ved inngåelse av nye leverandørkontakter
- Risikokartlegging gjennomføres jevnlig
- Det er utarbeidet en ny innkjøpspolicy som sikrer etterlevelse av åpenhetsloven
- Det er etablert en gruppe som trer sammen ved eventuelle funn for å vurdere nødvendige tiltak
- Forbedret varslingskanal for medarbeidere

Planlagte aktiviteter

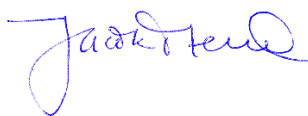
- Kartlegging og aktsomhetsvurderinger gjøres fremover fortløpende ved inngåelse av nye leverandørkontakter eller ved endringer av risiko
- Gjennomføre regelmessig direkte kontakt med hovedleverandører

- Kompetanseheving og informasjon til øvrige ledere og arbeidstakere foregår gjennom etablert digitalt kompetanseverktøy
- Informasjon til nyansatte gjennom Standard Norge sitt introduksjonsprogram
- Evaluering og eventuell revisjon av allerede etablerte rutiner

Resultat

- Ingen funn

Oslo, 30.06.2025

Jacob Mehus

Administrerende direktør
Standard Norge

Jon Sandnes

Styreleder
Standard Norge